

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกร้องดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจก็ได้

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติตามข้อกฎหมายมาตราดังกล่าว ได้เกิดคำถามสำคัญว่า กระบวนการสอบสวนส่วนนี้ จะเป็นการเปิดช่องให้เกิดการเอื้อประโยชน์ช่วยเหลือกันได้หรือไม่ ถ้าหากการกระบวนการสอบสวนนั้นอยู่ในมือของข้าราชการที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน

ล่าสุด มีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจของในส่วนของกระทรวงมหาดไทย ในการตีความข้อกฎหมาย กรณี ผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ปรากฏหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่า มีเจตนากระทำการทุจริตหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ข้อกล่าวหาในทางอาญา ไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาในทางอาญา แต่การกระทำของผู้บริหารท้องถิ่นมีความผิดฐานฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ สิ่งที่ต้องถึงจะดำเนินการต่อ คือ การตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามระเบียบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่จะไม่ดำเนินการถอดถอนออกจากตำแหน่งในทันที

จากหนังสือกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 14 มี.ค.2565 ที่ผ่านมา แจ้งเวียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ระบุว่า ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับเรื่องหรือเกี่ยวกับกรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้รับ เรื่องกล่าวหาผู้บริหารท้องถิ่นว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น มีเจตนากระทำการทุจริตหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการแต่อย่างใด ข้อกล่าวหาในทางอาญา ไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาในทางอาญา แต่การกระทำของผู้บริหารท้องถิ่นมีความผิดฐานฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 73 และคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

1. การที่ผู้มีอำนาจถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น จะสามารถดำเนินการกับผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้เพียงใดนั้น ต้องปรากฏเหตุอันเป็นที่มาแห่งการถอดถอนนั้นด้วยว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามขอบเขต อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา 24 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

2. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นว่า มีความผิดฐานฝ่าฝืน ต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 73 โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลในความผิดฐานหลัก ได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ดังนั้น การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ กับผู้บริหารท้องถิ่นในกรณีดังกล่าว จึงต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2563 กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเทศบาล พ.ศ. 2563 กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง ในองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2563 กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเมืองพัทยา พ.ศ. 2563

(ดูเอกสารประกอบ)

ที่ มท ๐๕๐๔๔๖/ว ๕

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕

ภาคการจังหวัดราชบุรี
เลขที่ 156
วันที่ 10 มี.ค. 2565
เรื่อง

กระทรวงมหาดไทย
ถนนวิภาวดีรังสิต กม. ๑๒๐๐
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (จังหวัดราชบุรี)
เลขที่ ๑๐๖๖
วันที่ 10 มี.ค. 2565
เรื่อง ๑๗

เรื่อง ทวีติยาเกี่ยวกับการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น
เขียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับเรื่องหรือเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาผู้บริหารท้องถิ่น ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏหลักฐานเพียงพอที่จะพึงได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น มีเจตนากระทำการทุจริตหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการแต่อย่างใด ข้อกล่าวหาในทางอาญา ไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาหนักตกไป แต่การกระทำของผู้บริหารท้องถิ่นมีความผิดฐานฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ และคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. การที่ผู้มีอำนาจถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น จะสามารถดำเนินการกับผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้เพียงใดนั้น ต้องปรากฏเหตุอันเป็นต้นแห่งการถอดถอนนั้นด้วยว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา ๒๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม
๒. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นว่า มีความผิดฐานฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลในความผิดฐานหลัก ได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ดังนั้น การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่นในกรณีดังกล่าว จึงต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

/การสอบสวน...

-๒-

การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๓ กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๓ กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๓ กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๖๓

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความถูกต้องจึงขอแจ้งเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชินวัฒน์ ชินิกุล)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทร./โทรสาร ๐-๒๕๔๑-๔๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sarabun@dla.go.th
ผู้ประสานงาน กรมทอ

เบื้องต้น สำนักข่าวอิศรา สืบค้นข้อมูลกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้งสี่ฉบับที่ปรากฏในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ฉบับนี้ คือ 1. กฎกระทรวง การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2563 2.กฎกระทรวงการสอบสวน ผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง ในเทศบาล พ.ศ. 2563 3. กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง ในองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2563 และ 4.กฎกระทรวง การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเมืองพัทยา พ.ศ. 2563

พบว่ากฎกระทรวงทั้ง 4 ฉบับ ระบุว่า เมื่อมีเหตุให้ดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานปกครองส่วนท้องถิ่นผู้มีอำนาจในการ สั่งให้ตั้งกรรมการก็คือเจ้าหน้าที่ในสำนักงานปกครองที่มีจากส่วนกลาง หรือก็คือผู้ว่าราชการจังหวัด

คำถาม คือ กระบวนการสอบสวนกันเอง ลักษณะนี้ จะเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และตรงไปตรงมามากน้อยแค่ไหน เมื่ออยู่ใต้ความรับผิดชอบ ของผู้บังคับบัญชาในสังกัดเดียวกัน

@ผู้ว่าราชการจังหวัดคงไม่ทำอะไรเสี่ยงตำแหน่งตัวเอง

ขณะที่ นายศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้สัมภาษณ์ชี้แจงสำนักข่าวอิศราว่า "หลักการให้ท้องถิ่นสอบ กันเองนั้นปกติเวลาผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดทำผิด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องเป็นผู้สอบ กฎหมายเขาเขียนอยู่แล้ว"

"ในกรณีนี้ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้กระทำความผิดในสามฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของ ป.ป.ช. ก็ต้องให้ผู้ว่าฯสอบว่าผิดไหม โดยการทำความ ผิดที่ว่านี้หลักฐานมันมีความแน่นอนหายอยู่แล้ว การไปช่วยก็จะโดนข้อหาเอื้อประโยชน์ไปด้วย คิดว่าผู้ว่าฯคงไม่มาเสี่ยงกับตำแหน่งของตัวเองมา เพื่อที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่กระทำความผิด"

นายศิริวัฒน์ กล่าวอีกว่า เรื่องนี้ก็ต้องแล้วแต่ตัวบุคคลด้วย แต่ว่าที่ผ่านมานั้นก็กรณีที่กระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นตำแหน่งไปตั้ง300-400 ราย ดังนั้นการสอบให้โปร่งใสถือว่าเป็นหน้าที่ ถ้าไม่ทำก็เท่ากับทุจริตเสียเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่คุ้มเลย เขาคงไม่ทำ

"กรณีทีวินิจฉัยแล้วนั้น เรื่องนี้มันก็มีฝั่งตรงข้ามที่เขาจะดำเนินการตรวจสอบด้วยเช่นกัน ซึ่งนี้เรียกว่าเป็นระบบการตรวจสอบโดย การเมืองท้องถิ่น เขาจะร้องเรียนมาเอง ซึ่งที่ผ่านมาก็มีเยอะแยะที่คนสอบช่วยก็โดนไปด้วย ถ้าหากผิดชัดเจนแล้วเขาไปพลิกข้อเท็จจริง เขาก็คงไม่น่าจะเสี่ยงขนาดนั้น" นายศิริวัฒน์กล่าว

นายศิริวัฒน์กล่าวอีกว่า ส่วนเรื่องที่มีไม่ชัดเจนในเรื่องของความผิด ผู้ที่สงสัยก็สามารถไปร้องหลายหน่วยงาน อาทิ กระทรวง มหาดไทย,ป.ป.ช. หรือหลายช่องทางอื่นให้สอบการทำหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดได้ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ สรุปก็คือว่าในปัจจุบันนั้นก็ยังมี หลายช่องทางอยู่แล้วที่จะตรวจสอบการทำหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดได้

@นายศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ

ด้านนายนิติไชย เกษมมงคล เลขาธิการ ป.ป.ช. กล่าวกับสำนักข่าวอิศรา ว่าการส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสอบสวนการกระทำความผิดที่ ไม่ร้ายแรงนั้นก็มีกฎหมายรองรับอยู่แล้ว ซึ่งก็คือกฎหมายว่าด้วย ป.ป.ช. ในมาตราที่ 64 คือส่งการตอบกลับมายัง ป.ป.ช.ว่าการตรวจสอบของ ท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ ป.ป.ช. ได้สอบหน้านี้เลยหรือไม่ ท้องถิ่นจะสอบแล้วทิ้งไปเลยไม่ได้

นายนิวัติไชยกล่าวอีกว่าในกระบวนการตั้งกรรมการสอบของท้องถิ่นนั้น ป.ป.ช.จะต้องรับรู้ว่าเป็นอย่างไรมีการช่วยเหลือกันหรือไม่ และผู้ถูกร้องได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ หรือก็คือ ป.ป.ช.นั้นจะต้องดำเนินการตรวจสอบเข้ากับท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง ซึ่งเรื่องนี้นั้นเป็นไปตามกฎหมาย ป.ป.ช.มาตราที่ 64,65 และ 66 อยู่แล้วเช่นกัน

@ นีวัติไชย เกษมมงคล

อนึ่งสำหรับ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มาตรา 64,65 และ 66 ที่นายนิวัติไชยกล่าวถึงนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา 64 ระบุว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหาเรื่องใดมิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกร้องดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจก็ได้

มาตรา 65 ระบุว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐตามมาตรา 61 มาตรา 62 มาตรา 63 และมาตรา 64 แล้วให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจของตนและรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา 66 ระบุว่าในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรายงานตามมาตรา 65 หรือมีกรณีเห็นว่าผู้ถูกร้องอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือการดำเนินการนั้นจะไม่เที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเรียกสำนวนการไต่สวนหรือสอบสวนมาเพื่อดำเนินการไต่ โดยจะดำเนินการไต่สวนใหม่ทั้งหมด หรือนำผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงานของรัฐนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนมาถือเป็นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ทั้งหมดคือ ประเด็นข้อกังวลและข้อชี้แจงเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นเรื่องของการสอบการกระทำความคิดไม่ร้ายแรงกับผู้บริหารท้องถิ่น และข้าราชการหน่วยงานรัฐ

ส่วนการสอบกันเองนั้น จะมีความโปร่งใส ยึดหลักธรรมาภิบาลภายใต้กรอบกฎหมาย ไร้ปัญหาการเอื้อประโยชน์มากเกินไป

ภาคประชาสังคม คงจะต้องร่วมด้วยช่วยกัน จับตามองดูกันต่อไปอย่างใกล้ชิด

#กดคลิก ติดตาม ส่งแชร์ข่าวอิศรา ได้ที่นี่ <https://www.facebook.com/isranewsfanpage>

ขั้นที่ 2 : จำหลัก 95 มาตรา กฎหมายคุม 'กัญชา-กัญชง' ก่อน กมร.ทบทวนใหม่ส่งสภา พ.ย.นี้

หัวข้อ : การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมไทย

วันที่และเวลาที่เผยแพร่ : 28 กันยายน 2565 เวลา 8.00 น.

สำนักข่าวอิศรา
INVESTIGATIVE OF THAILAND

ค้นหา

หน้าแรก | ติดต่อเรา | เกี่ยวกับเรา | ศูนย์ข่าวภาคใต้ | ศูนย์ข่าวเพื่อชุมชน | ศูนย์ข่าวสารนโยบายสาธารณะ | ศูนย์ข่าวสืบสวน

หน้าแรก / ISIRANEWS

จำหลัก 95 มาตรา กฎหมายคุม 'กัญชา-กัญชง' ก่อน กมร.ทบทวนใหม่ส่งสภา พ.ย.นี้

🕒 วันพุธ ที่ 28 กันยายน 2565 เวลา 08:00 น. | isranews | **HITS** 456 views

f Share | 🐦 Tweet | 📧 Share | ...

ระหว่างนี้ ฝ่าย กมร.มีมติให้ส่งหนังสือถึงพรรคการเมือง เพื่อสอบถามความชัดเจนว่า เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วยในประเด็นใด เพื่อนำไปปรับปรุงร่างกฎหมายควบคุมกัญชา เพื่อเตรียมความพร้อมพิจารณาถวาระ 2-3 หลังเปิดสภาเดือน พ.ย.

ก่อนเปิดสมัยประชุมสภาครั้งสุดท้ายของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ในเดือน พ.ย.2565 ยังต้องจับตาดูการพิจารณาร่างกฎหมายสำคัญอีกหลายฉบับ โดยเฉพาะ ร่าง พ.ร.บ.กัญชา กัญชง... พ.ศ.... ที่ถูกถอนออกจากรายการประชุมช่วงปลายเดือน ก.ย.ที่ผ่านมา

เหตุผลหนึ่งที่เสียงส่วนใหญ่ของสภาส่งร่างกฎหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กฤษฎ.) พิจารณาอีกครั้ง มาจากแรงดันของ 2 พรรคใหญ่ 'ประชาธิปัตย์ - เพื่อไทย' ที่เห็นว่า สาระสำคัญยังมีความหละหลวม สุ่มเสี่ยงให้การกำกับดูแลกัญชามีความไม่ครอบคลุมเพียงพอ

แม้ว่าร่างกฎหมายที่เพิ่งถูกตีกลับจากสภา จะมีการเพิ่มรายละเอียดในชั้น กมร.เป็น 95 มาตรา ซึ่งเป็นการปรับปรุงรายละเอียดจากเดิม 44 มาตราที่ผ่านขั้นรับหลักการไปก่อนหน้านี้

- ฝ่ายร่าง พ.ร.บ.กัญชา ครัมเรือนปลูกพืช ผลิต-ขายไม่ขออนุญาต คุก 3 ปี ปรับ 3 แสน
- **• สภามีนัดถือนร่าง พ.ร.บ.กัญชา** ออกจากวาระการประชุมให้ กมธ.มหานรายนละเสียดใหม่

แม้ว่าขณะนี้จะมีกฎหมายในการกำกับดูแลบางส่วน แต่ต้องยอมรับว่า เมื่อร่าง พ.ร.บ.กัญชา ยังไม่มีผลบังคับใช้ การกักตุนและเรื่องนี้จะถึงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นช่วงสุญญากาศ

ระหว่างนี้ ฝ่าย กมธ.มีมติให้ส่งหนังสือถึงพรรคการเมือง เพื่อสอบถามความชัดเจนว่า เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วยในประเด็นใด เพื่อนำไปปรับปรุงร่างกฎหมายควบคุมกัญชา เพื่อเตรียมความพร้อมพิจารณาในระยะ 2-3 หลังเปิดสภาเดือน พ.ย.

นับถอยหลัง 30 วันสุดท้าย ก่อนเปิดสภาผู้แทนราษฎร สำหรับข่าวอัศจรรย์ (www.isranews.org) รวบรวม 95 มาตราที่ถูกปรับปรุงแก้ไขรอบแรกในชั้น กมธ. มีสาระสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

ใหม่ อม. ส่งเสริมความรู้-สนับสนุนการศึกษาวิจัยกัญชา

เพื่อส่งเสริมกัญชา กัญชง หรือสารสกัดให้ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์และพืชเศรษฐกิจ รวมทั้งคุ้มครองสุขภาพของบุคคลให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มีหน้าที่ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1.สนับสนุนประชาชนในการเพาะปลูก หรือแปรรูป เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ และการพัฒนาให้เป็นพืชที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- 2.ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย ทั้งการเพาะปลูก แปรรูป หรือสารสกัด หรือการพัฒนาสายพันธุ์ การผลิต การจัดการ และการตลาด รวมทั้งเพื่อการใช้ประโยชน์และโทษในการคุ้มครองสุขภาพของบุคคล
- 3.ให้ความรู้ จัดทำเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คำแนะนำ คู่มือ หนังสือวิชาการ หรือเอกสารอื่นใดที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในการใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องเสียค่าเอกสาร

รพ.สร.นั่งประธาน กก.กัญชา จากเดิมเป็นปลัด สร.

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการกัญชา กัญชง" โดยให้ รพ.สาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ (จากเดิมเป็นปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

และมีการกรโดยตำแหน่ง 16 คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมอนามัย นายแพทย์สภา นายกลาการแพทย์แผนไทย นายกลสภาเภสัชกรรม ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ยังมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในด้านกฎหมาย ด้านการเกษตรและพืชพันธ์ พืช ด้านการตลาด ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านวิจัยและพัฒนา และด้านสมุนไพร ด้านละ 1 คน และต้องตั้งจากเอกชนไม่น้อยกว่า 3 คน

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมส่งเสริมกัญชา กัญชง สารสกัด และคุ้มครองสุขภาพของประชาชน กำหนดมาตรการส่งเสริมวิจัย พัฒนา การใช้ทั้งด้านการแพทย์ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และประโยชน์อื่นๆ รวมถึงประกาศกำหนดสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (THC) ในกัญชง ตามมาตรา 4

ปลูก ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย ต้องขออนุญาต

ผู้ใดประสงค์จะเพาะปลูกกัญชากัญชงหรือกัญชง ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

โดยการขอรับใบอนุญาต ต้องแจ้งความประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1.เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ 2.เพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา วิจัย หรือวิจัย 3.เพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม

นอกจากนี้ยังกำหนดให้การขอรับใบอนุญาตเพาะปลูก แบ่งตามขนาดพื้นที่ ดังต่อไปนี้ 1.พื้นที่ขนาดเล็กไม่เกิน 5 ไร่ 2.พื้นที่ขนาดกลาง 5-20 ไร่ และ 3.พื้นที่ขนาดใหญ่เกิน 20 ไร่ขึ้นไป

ผู้ใดเพาะปลูกกัญชากัญชงโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีขนาดเล็ก พื้นที่ปลูกไม่เกิน 5 ไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดเพาะปลูกกัญชากัญชงโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีขนาดกลางและขนาดใหญ่ พื้นที่ปลูกตั้งแต่ 5 ไร่ขึ้นไป หรือผลิต ส่งออก หรือขายโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ การนำเข้าหรือส่งออกของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งด้วย

ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และไม่มีลักษณะต้องห้าม คือ บุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือ อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือ เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตภายในระยะเวลา 1 ปี หรือ เคยถูกเพิกถอนใบรับจดทะเบียน หรือ เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนยื่นคำขอรับใบอนุญาต

กรณีเป็นนิติบุคคล ต้องมีสัญชาติไทย มีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย และไม่มีลักษณะต้องห้ามข้างต้นเช่นกัน

สำหรับใบอนุญาตให้มีอายุ 3 ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

ผู้ใดนำเข้าโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ขวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกัญญา แต่ไม่ได้รับใบอนุญาตในแต่ละครั้ง ขวางโทษปรับครั้งละไม่เกิน 5,000 บาท

- ๑๒ -

ความประสงค์ไว้ในใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือใบอนุญาตผลิตหรือนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัดแล้ว ให้ถือว่าผู้รับอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัดนั้นเป็นผู้รับอนุญาตขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ตามมาตรา ๑๕ ด้วย

การแจ้งความประสงค์และการบันทึกความประสงค์ตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕/๒ การขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ และการแจ้งความประสงค์ตามมาตรา ๑๕/๑ ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์
- (๒) เพื่อประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัย
- (๓) เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม

มาตรา ๑๕/๓ บทบัญญัติมาตรา ๑๕ และบทบัญญัติมาตรา ๑๕/๑

ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงที่ต้องจดทะเบียนตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๘/๑ หรือมาตรา ๑๘/๒

(๒) การขายส่วนของกัญชาหรือกัญชงที่มีไซ้ช่อดอก ยาง หรือสารสกัด

มาตรา ๑๕/๔ การขอรับใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงตามมาตรา ๑๕ ให้แบ่งตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก ดังต่อไปนี้

- (๑) พื้นที่ขนาดเล็ก ไม่เกินห้าไร่
- (๒) พื้นที่ขนาดกลาง เกินห้าไร่ขึ้นไป แต่ไม่เกินยี่สิบไร่
- (๓) พื้นที่ขนาดใหญ่ เกินยี่สิบไร่ขึ้นไป

มาตรา ๑๖ บทบัญญัติมาตรา ๑๕ ไม่ใช้บังคับแก่ ผู้ที่ขอสั่งซื้อกัญชาหรือกัญชง สารสกัด หรือผลิตภัณฑ์สกัดกัญชาหรือกัญชงให้แก่ผู้ที่มีใบสั่งซื้อกัญชาหรือกัญชงหรือผลิตภัณฑ์สกัดกัญชาหรือกัญชง

**มาตรา ๑๖/๑ การนำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด
ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๑๕ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตาม
มาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัดของผู้รับอนุญาต
ในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งทั้งนำเข้า
หรือส่งออกอีกด้วย**

จัดแจ้งปลูกใช้ในครัวเรือนไม่เกิน 15 ต้น

ผู้ใดประสงค์เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงเพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 15 ต้น ต้องจัดแจ้งต่อผู้รับจัดแจ้ง และเมื่อผู้รับจัดแจ้ง
ออกใบรับจัดแจ้งให้แล้ว จึงจะดำเนินการได้

กรณีประสงค์เพาะปลูกเพื่อใช้ประโยชน์จากราก ลำต้น หรือเส้นใยในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 5 ไร่ ต้องจัดแจ้งต่อผู้รับแจ้ง และเมื่อออก
ใบรับจัดแจ้งให้แล้ว จึงจะดำเนินการนั้นได้

สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล ประสงค์เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงในจำนวนที่จำเป็นเพื่อไปปรุงยา สำหรับผู้ป่วยเฉพาะ
รายของตนหรือสัตว์ที่ให้การรักษาก่อนแล้วแต่กรณี ต้องจัดแจ้งต่อผู้รับจัดแจ้งและเมื่อผู้รับจัดแจ้งให้แล้ว จึงจะดำเนินการนั้นได้

ใบจัดแจ้งให้มีอายุ 1 ปีนับแต่วันให้ออกใบรับจัดแจ้ง

ผู้ใดปลูกโดยไม่ได้รับใบจัดแจ้ง ระวังโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

จัดแจ้งปลูกในครัวเรือน ห้ามนำไปขายโดยไม่ขอใบอนุญาต

ผู้จัดแจ้ง มีหน้าที่ ดังนี้

- 1.ห้ามขายกัญชาหรือกัญชงที่ได้มาจากการเพาะปลูกตามใบรับจัดแจ้ง
- 2.จัดให้มีสถานที่เพาะปลูกที่มีมาตรการป้องกันมิให้บุคคลตามมาตรา 37 วรรคหนึ่ง (อายุต่ำกว่า 20 ปี , สตรีมีครรภ์ , สตรีให้นมบุตร , บุคคล
อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด)
- 3.เพาะปลูกตามจำนวนหรือขนาดพื้นที่ที่จัดแจ้ง ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบรับจัดแจ้ง
- 4.ดำเนินการตามแผนเพาะปลูก กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ ให้แจ้งขอปรับแผนต่อผู้รับจัดแจ้งเพื่อพิจารณาภายใน 30 วัน
- 5.จัดทำรายงานการดำเนินการตามที่ได้รับใบรับจัดแจ้งเสนอต่อเลขาธิการทราบเป็นรายปี
- 6.ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด
- 7.ปฏิบัติตามอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทำผิดกฎเกณฑ์ปลูก-เพิกถอนใบอนุญาตคราวละไม่เกิน 180 วัน

เมื่อปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข กำหนดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาตนั้นดำเนินการแก้ไข
ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการ ให้พิจารณาเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ใบจัดแจ้ง

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือ ใบจัดแจ้ง มีกำหนดครั้งละไม่เกิน 180 วัน หรือกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดกฎหมาย
นี้จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือผู้ถูกเพิกถอนใบรับจัดแจ้ง จะขอรับใบอนุญาตหรือขอจัดแจ้งใดๆ ตามกฎหมายนี้อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้น 1 ปี

อุทธรณ์คำสั่งใน 30 วัน คำวินิจฉัยรัฐมนตรีถือเป็นที่สุด

กรณีที่มีผู้ผูกขาดหรือไว้บงกคแห่งไม่ออกใบอนุญาตนหรือใบรับจดแจ้ง หรือไม่ต่ออายุ มีสิทธิ์อุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ระหว่างพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ดำเนินการเฉพาะคราวไปพลางก่อนได้

กำหนดให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้ขยายเวลาออกไปได้ไม่เกิน 60 วัน

ห้ามโฆษณาช่อดอก-อุปกรณ์การสูบ

ห้ามโฆษณาหรือสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับช่อดอกหรือยางของกัญชา สารสกัด หรือเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบ

ส่วนการโฆษณาประเด็นอื่น ต้องไม่ใช่ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

สำหรับข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ประกอบด้วย 1.ข้อความที่เป็นเท็จเกินความจริง 2.ข้อความที่โหดร้ายหรือเกินจริงว่าสามารถบำบัดรักษา บรรเทาหรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์หรือตามความเชื่อ 3.ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำความผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

หากเห็นว่าโฆษณาใดฝ่าฝืนข้างต้นให้โลกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณาระงับการโฆษณา

หากฝ่าฝืน ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ยังต้องระวังโทษปรับอีกวันละไม่เกิน 50,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะเลิกปฏิบัติให้ถูกต้อง

ห้ามขายให้เด็กต่ำกว่า 20 ปี - สตรีมีครรภ์

ห้ามผู้ใดขายกัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหาร เป็นวัตถุต้นหรือส่วประกอบ ไม่ว่าจะเข้าไปเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือไม่โดยมีสิ่งครอบงำหรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ตาม กับบุคคล 4 กลุ่ม ดังนี้

1.บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี 2.สตรีมีครรภ์ 3.สตรีให้นมบุตร 4.บุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ผู้ขายมีหน้าที่ปิดประกาศหรือแจ้ง ณ สถานที่ขายหรือผ่านช่องทางการขายให้ทราบถึงข้อห้ามขายแก่บุคคลข้างต้น รวมทั้งดำเนินการ
บริโภคตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ทั้งนี้ไม่ว่าข้อห้ามดังกล่าวจะตามมาตรา ๖๖ หรือมาตรา ๖๗ และประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ผู้ใดฝ่าฝืนขายให้บุคคล 4 กลุ่มนี้ ระวังโทษเป็นสองเท่าของอัตราโทษที่ได้ไว้

ห้ามขายช่อดอก ยาง หรือสารสกัดกัญชา-กัญชง

ห้ามผู้ใดขายกัญชา กัญชง ที่มีไซราก สารคัน เส้นใย หรือเมล็ด สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด
เป็นวัตถุดิบ หรือส่วนประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการขายปลีกหรือขายส่งโดยมีสิ่งตอบแทน ดังต่อไปนี้

1.ขายโดยอัตโนมัติหรือขาย 2.ขายช่อดอกหรือยางโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ 3.ขายช่อดอกหรือยางของกัญชา หรือสารสกัดเพื่อการสูดดมโดยวิธีการ
แจก แคม ไซ หรือแลกเปลี่ยนกับสินค้า การให้บริการ หรือสิทธิประโยชน์อื่นแล้วแต่กรณี

4.ขายสินค้าหรือให้บริการโดยมีการแจก แคม ไซหรือแลกเปลี่ยนกับช่อดอก หรือยาง หรือสารสกัด แล้วแต่กรณี 5.ขายช่อดอกหรือยางของ
กัญชาหรือกัญชง หรือสารสกัด 6.ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการ การชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิ
ประโยชน์อื่นแก่ผู้ซื้อช่อดอก ยางของกัญชา หรือกัญชง หรือสารสกัด

7.แสดงราคา ณ จุดขายในลักษณะจูงใจให้บริโภคช่อดอก หรือยางของกัญชา หรือกัญชงหรือสารสกัด 8.ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมการ
ขายช่อดอกหรือยางของกัญชา หรือกัญชง หรือสารสกัด ด้วยประการใดๆ

หากฝ่าฝืนระวังโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน - 1 ปี ปรับไม่เกิน 50,000 - 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แล้วแต่กรณี

ห้ามขายกัญชาในวัด สถานศึกษา นอกพัก ส่วนสาธารณะ

ห้ามผู้ใดขายกัญชา กัญชงที่มีไซราก สารคัน เส้นใยหรือเมล็ด หรือสารสกัด ไม่ว่าจะเป็นการขายปลีกหรือขายส่งโดยมีสิ่งตอบแทน
หรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ตาม ในสถานที่ ดังต่อไปนี้

1.วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา 2.สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ 3.แหล่งสาธารณะที่ห้ามจำหน่าย

4.ส่วนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก 5.สถานที่อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

8 สถานที่ห้ามสูบบุหรี่

ห้ามผู้ใดสูบบุหรี่ ควันบุหรี่ หรือสารสกัดในที่สาธารณะและสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้

1. วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา 2. สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ 3. ร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา 4. สถานที่ราชการ เว้นแต่บริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล

5. สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ 6. สถานบริการน้ำดื่มหรือเครื่องดื่มตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำดื่มหรือเครื่องดื่ม 7. สวนสาธารณะของทางราชการ สวนสัตว์ สวนสนุก 8. ร้านอาหาร สถานที่ของผู้อยู่ประกอบการที่มีโชยสถานที่ตาม (2) และยานพาหนะส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะ หรือสถานที่อื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

ห้ามรับชื้อยานพาหนะขณะมีใบเมา

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดให้มีเขตหรือสถานที่ที่ผู้ขับขี่ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

ห้ามจูงใจ ชักนำ ชวนส่งเสริม ใช้อุปยาหลอกลวง ทุจริต ใช้อำนาจครอบงำคิดครองธรรม หรือขโมยใจให้บริโภคหรือใช้ที่ผู้ขับขี่ ควันบุหรี่ หรือสารสกัด

ห้ามผู้ใดรับชื้อยานพาหนะในขณะที่มีใบเมา ควันบุหรี่ หรือสารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีที่ผู้ขับขี่ ควันบุหรี่ หรือสารสกัด เป็นวัตถุดิบ หรือส่วนประกอบ

กรณีที่มีเหตุสมควรเชื่อว่าผู้ขับขี่ยานพาหนะมีอาการมีใบเมา ควันบุหรี่ หรือสารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีที่ผู้ขับขี่ พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายในการควบคุม ดูแล หรือกำกับการจราจรและความปลอดภัยของยานพาหนะมีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดยานพาหนะและสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่ามีใบเมา ควันบุหรี่ หรือสารสกัดหรือไม่

หากฝ่าฝืนระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

เจ้าหน้าที่มีอำนาจอายัด-ตรวจยึด

เพื่อปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. เข้าไปในสถานที่เพาะปลูก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่ส่งออก สถานที่ขาย เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมเท่าที่จำเป็นตามกฎหมาย

2. นำที่ผู้ขับขี่ ควันบุหรี่ หรือสารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีที่ผู้ขับขี่ ควันบุหรี่ หรือสารสกัด เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบ ในจำนวนหรือปริมาณพอสมควรไป เพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์

3. ในกรณีที่มีเหตุสมควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจ ค้น ยึด หรืออายัดที่ผู้ขับขี่ ควันบุหรี่ หรือสารสกัด

4. มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

กรณีสิ่งที่ยึดหรืออายัดเป็นของเคลื่อนย้าย เป็นของที่ใกล้จะสิ้นอายุตามที่กำหนด หรือในกรณีที่เก็บไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเกินค่าของสิ่งนั้น ให้จัดการขายทอดตลาดสิ่งนั้นก่อนคดีถึงที่สุดหรือก่อนที่สิ่งนั้นจะตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุขก็ได้

สิ่งที่ยึดหรืออายัดให้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข เมื่อปรากฏว่า

1. ไม่มีปรากฏเจ้าของ หรือไม่มีผู้มาแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้ยึดหรืออายัด

2. ในกรณีที่ไม่มีคดีและเป็นผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอคืนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับแจ้งคำสั่งว่าไม่ดำเนินคดี

3. กรณีที่มีการสำเนาคัด และพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่สั่งพิพากษาให้รับ และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอคืนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

บทเฉพาะกาล

วาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วย หมว. สาธารณสุข และ กรรมการโดยตำแหน่ง และให้สมาชิกการเป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามกฎหมายนี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งต้องไม่เกิน 90 วันนับแต่วันที่ถูกกฎหมายให้บังคับ

เมื่อถูกกระทรวงเกี่ยวกับการเพาะปลูกใช้บังคับ ให้ผู้เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ เพื่อประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัย หรือเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม อยู่ในวันก่อนวันที่ถูกกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับ มีค่าชดเชยในอนุญาตตามมาตรา 15 ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ถูกกระทรวงนั้นมีผลใช้บังคับ

เมื่อถูกกระทรวงเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้บังคับ ให้ผู้เพาะปลูกกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนหรือเพาะปลูกกัญชงเพื่อใช้ประโยชน์จากราก ลำต้น หรือเส้นใยในครัวเรือน หรือสถานพยาบาลตามกฎหมาย อยู่ในวันก่อนวันที่ถูกกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับ มีค่าชดเชยจูงใจภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ถูกกระทรวงนั้นมีผลใช้บังคับ

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตผลิต <u>พืช</u> เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตผลิตกัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๕) ใบอนุญาตนำเข้า <u>สิ่งส่งต่อเฉพาะคราว</u> กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๕/๑) ใบอนุญาตส่งออกเฉพาะคราว กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
(๖) ใบอนุญาตจำหน่ายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
(๗) การต่ออายุใบอนุญาตที่ <u>กำลังตั้งที่หนึ่ง</u> <u>ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ</u> <u>มีผล</u> <u>ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ</u>	ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตนั้น	
(๗๖) ค่าที่ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ <u>ส่งต่อส่งต่อ</u> <u>ส่งต่อ</u>	ค่าที่ส่งต่อ	๗/๖๖๖ บาท
(๗๖) ค่าที่ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ <u>ส่งต่อส่งต่อ</u> <u>ส่งต่อ</u> <u>ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ</u> หรือ <u>ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ</u> <u>ส่งต่อ</u> <u>ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ</u>	ค่าที่ส่งต่อ	๖๖๖/๖๖๖ บาท
(๗๖๖) ค่าที่ส่งต่อส่งต่อส่งต่อ <u>ส่งต่อส่งต่อ</u>	ค่าที่ส่งต่อ	๕๖๖/๖๖๖ บาท

อัตราค่าธรรมเนียม

1. ใบอนุญาตเพาะปลูกกล้วยาหรือกล้วยง ฉบับละ 50,000 บาท
2. ใบอนุญาตผลิตกล้วยา กล้วยง หรือสารสกัด ฉบับละ 50,000 บาท
3. ใบอนุญาตนำเข้ากล้วยา กล้วยง หรือสารสกัด ฉบับละ 100,000 บาท
4. ใบอนุญาตส่งออกกล้วยา กล้วยง หรือสารสกัด ฉบับละ 10,000 บาท
5. ใบอนุญาตนำเข้า เฉพาะคราวกล้วยา กล้วยง หรือสารสกัด ฉบับละ 20,000 บาท
- 5/1 ใบอนุญาตส่งออกเฉพาะคราว กล้วยา กล้วยง หรือสารสกัด ฉบับละ 2,000 บาท
6. ใบอนุญาตขายกล้วยา กล้วยง หรือสารสกัด ฉบับละ 5,000 บาท
7. การต่ออายุใบอนุญาต ครึ่งละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนั้น

ทั้งหมดเป็นสาระสำคัญของ พ.ร.บ. กล้วยา กล้วยงฯ ซึ่งการแก้ไขในที่นี้ กมธ. จาก 44 มาตราเป็น 95 มาตรา แต่ถึงต้องติดตามดูต่อว่า ก่อนเปิดสภาในเดือน พ.ย. นี้ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอีกครึ่งของ กมธ. จะมีการเผยแพร่เป็นอย่างไร

#กดคลิก ติดตาม ส่งข่าวหวัดตรา ใต้ที่ <https://www.facebook.com/Isranewsfanpage>

ชั้นที่ 3 : ส่องกลยุทธ์'แผนพัฒนาชาติฯฉบับ 13' แก่โจททย์'ยากจนข้ามรุ่น'-TDRi จี้สกัดทุนใหญ่ผูกขาด

หัวข้อ : นโยบายสาธารณะ เน้นการมีส่วนร่วม และการตรวจสอบของประชาชน

วันที่และเวลาที่เผยแพร่ : 28 กันยายน 2565 เวลา 17.59 น.

สำนักข่าวอิศรา
INVESTIGATIVE OF THAILAND

หน้าแรก | ติดต่อเรา | เกี่ยวกับเรา | ศูนย์ข่าวภาคใต้ | ศูนย์ข่าวเพื่อชุมชน | ศูนย์ข่าวสารนโยบายสาธารณะ | ศูนย์ข่าวสืบสวน

หน้าแรก / ISRANEWS / รายงาน-สฎิป

ส่องกลยุทธ์'แผนพัฒนาชาติฯฉบับ 13' แก่โจททย์'ยากจนข้ามรุ่น'-TDRi จี้สกัดทุนใหญ่ผูกขาด

🕒 วันพุธ ที่ 28 กันยายน 2565 เวลา 17:59 น. | isranews | HITS 314 views

Share Tweet Share ...

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่สิบสาม
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ส่อง'แผนพัฒนาชาติฯ ฉบับ 13' แก่โจททย์'ยากจนข้ามรุ่น' TDRi จี้สกัดทุนใหญ่ผูกขาด

"...ต้องอย่าลืมว่าความยากจนเป็นสภาวะพลวัต ดังนั้น สิ่งที่ภาครัฐต้องเข้ามาดูด้วย คือ เรื่องการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมว่า มีความยุติธรรมหรือไม่ เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่สามารถประสบความสำเร็จได้หรือไม่ เพราะถ้าเราไม่สามารถสร้างกลไกการแข่งขัน ไม่สามารถสร้างผู้ประกอบการได้ และธุรกิจถูกผูกขาดโดยทุนใหญ่อย่างเดียว หายที่สุดก็ไม่มีใครที่จะก้าวข้ามขึ้นมาได้ และต้องกลายเป็นแรงงานแบบเดิมๆต่อไป..."

นับตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค.2565 เป็นต้นไป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) หรือ 'แผนพัฒนา ฉบับที่ 13' จะมีผลบังคับใช้ โดยแผนพัฒนาฉบับนี้ กำหนดทิศทางให้ประเทศไทยก้าวข้ามความท้าทายต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง'

อย่างไรก็ดี 1 ใน 13 หมายความว่า ที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ให้ความสำคัญ นั่นก็คือ 'หมุดหมายที่ 9' หรือ 'ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม'

สำนักข่าวอิสรา (www.isranews.org) จึงขอนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับบริบท 'ความยากจนข้ามรุ่น' ในช่วงที่ผ่านมา เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ในการผลักดันเพื่อ 'ลดความยากจนข้ามรุ่น' ควบคู่กับการ 'มีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม' ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 สรุปได้ดังนี้

@'ความยากจนข้ามรุ่น' เป็นปัญหา 'เรื้อรัง'-มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น

สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมา

ความยากจนข้ามรุ่นเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เรื้อรังมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต แม้ว่าสัดส่วนคนจนของไทยจะลดลงต่อเนื่อง โดยล่าสุดสัดส่วนคนจนลดลงจาก 8.6% ในปี 2559 เหลือ 6.84% ในปี 2563 แต่ยังมีคนจนจำนวนหนึ่งที่ยังติดอยู่ใน 'กับดักความยากจน' เป็นเวลานาน

ข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า ปี 2565 พบว่า **ครัวเรือนที่มีแนวโน้มจะตกอยู่ในความยากจนข้ามรุ่น หรือเรียกโดยย่อว่า 'ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น' มีจำนวนประมาณ 597,248 ครัวเรือน หรือคิดเป็นประมาณ 15% ของครัวเรือนที่มีเด็กและเยาวชนเป็นสมาชิก**

ขณะเดียวกัน จำนวนของครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะจากผลของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่คาดว่าจะนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำต่อเนื่องยาวนาน อันจะส่งผลให้โอกาสในการหลุดพ้นจากกับดักความยากจนยากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ลักษณะของครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นพบว่า ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม การศึกษาต่ำและอัตราการพึ่งพิงสูง

โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ครัวเรือนเข้าข่ายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น คือ การขาดความมั่นคงทางการเงินเนื่องจากไม่มีเงินออม (73.4%) รองลงมา คือ ความขัดสนทางการศึกษา (17.2%) โดยเด็กจำนวนมากต้องหลุดออกนอกระบบการศึกษา เพราะครอบครัวไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาได้

นอกจากนี้ ยังพบว่าเกือบ 70% ของหัวหน้าครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และเมื่อพิจารณาโครงสร้างประชากรภายในครัวเรือน พบว่า อัตราส่วนการพึ่งพิงของเด็กและผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานสูงถึง 90% และสัดส่วนของสมาชิกวัยเรียนอายุ 6-14 ปี มีมากถึง 23.7%

ขณะที่อาชีพของหัวหน้าครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นส่วนใหญ่ คือ อาชีพเกษตรกรรม (48.5%) รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป (28.8%) และกว่า 30% ของครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา คือ ภาคใต้ (25%) และภาคเหนือ (19%)

การขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและทักษะความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของเด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น ทำให้เด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะแรงงานทักษะต่ำหรือแรงงานกึ่งมีทักษะ

นอกจากจะส่งผลกระทบต่อระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเด็กในอนาคตแล้ว ยังเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศโดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ประเทศต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรสูงวัย ซึ่งเป็นผลให้ประชากรวัยเด็กในปัจจุบันต้องรับภาระที่เพิ่มขึ้นในการดูแลผู้สูงอายุเมื่อเข้าสู่วัยแรงงาน

ดังนั้น การขจัดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น เพื่อให้เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสดำเนินการศึกษาและพัฒนาทักษะได้อย่างเต็มศักยภาพ และครัวเรือนสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

การประชุมประจำปี 2565
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

13 หมายเหตุสู่การพลิกโฉมประเทศไทย

13 หมายเหตุสู่การพลิกโฉมประเทศไทย

1 ภาคการผลิตและบริการเป็นนาย

2 โอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

3 ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4 ปัจจัยหลักในการพลิกโฉมประเทศ

5 SMEs ที่เข้มแข็ง ศึกษากฎข้อบังคับได้

6 การแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

7 พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ

8 ความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความรู้และแรงงานทักษะที่เพียงพอ เพาะสม

9 กำลัคนก่อดัรรมณสุข

10 เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว

11 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

12 การปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ

13 การปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ

พลิกโฉมประเทศไทย
ร่วมขับเคลื่อน 13 สร้างอนาคตไทย

@ระบบความคุ้มครองทางสังคมของไทยยังมี 'ช่องว่าง'

นอกเหนือจากการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่น ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอสำหรับกลุ่มคนในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่าระบบความคุ้มครองทางสังคมของไทยในปัจจุบันยังมีช่องว่าง และระดับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอต่อความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

เช่น กรณีของความคุ้มครองทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย พบปัญหาการตกหล่นของการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยถึง 30% ของครัวเรือนที่เข้าข่ายมีสิทธิ์รับเงินอุดหนุน ขณะที่จำนวนของเงินอุดหนุนที่ได้รับ (600 บาท) คิดเป็นเพียง 16% ของรายจ่ายเฉลี่ยของประชากรวัยนี้

อีกทั้งปัญหาการเข้าถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก 0-2 ปี ยังเป็นอุปสรรคต่อครัวเรือนจำนวนมาก เนื่องจากในช่วงอายุ 3 เดือนถึง 2 ปี เป็นช่วงที่สิทธิ์ลาคลอดของแม่ครบกำหนด และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐยังไม่สามารถรับเด็กเข้าดูแลได้ ในขณะที่สถานรับเลี้ยงเด็กของเอกชนมีจำนวนน้อยและมีค่าบริการสูง ครัวเรือนจำนวนมากจึงต้องส่งลูกไปอยู่กับปู่ย่าตายายตามภูมิสำเนาเดิม ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ซึ่งเสี่ยงทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า

ส่วนวัยแรงงาน ยังคงมีแรงงานจำนวนมากที่ขาดหลักประกันทางรายได้ที่เหมาะสม โดยในปี 2564 มีจำนวนแรงงานที่อยู่นอกระบบประกันสังคมหรือสวัสดิการพนักงานของรัฐจำนวนเกือบ 20 ล้านคน หรือประมาณ 52% ของกำลังแรงงานรวม ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้ขาดแคลนหลักประกันทางรายได้เมื่อต้องเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือว่างงาน

ขณะเดียวกัน แม้ว่าแรงงานนอกระบบจะมีทางเลือกในการเข้าร่วมระบบการออมเพื่อการเกษียณภาคสมัครใจที่ภาครัฐร่วมจ่ายสมทบ ซึ่งเป็นช่องทางที่จะช่วยสร้างหลักประกันทางรายได้ในวัยสูงอายุ แต่ยังคงมีจำนวนผู้เข้าร่วมเพียงประมาณ 35% ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด

ยิ่งไปกว่านั้น การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานที่นำไปสู่การเติบโตอย่างรวดเร็วของแรงงานชั่วคราว โดยเฉพาะแรงงานในระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นการจ้างงานรูปแบบใหม่ที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน ทำให้แรงงานกลุ่มนี้ขาดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับและมีความเสี่ยงที่จะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

ขณะที่ ผู้สูงอายุยังขาดสวัสดิการทางสังคมที่จำเป็นต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยในปี 2563 มีผู้สูงอายุที่ตกอยู่ในความยากจนเป็นสัดส่วน 8.30% ซึ่งผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้หรือหลักประกันในรูปแบบอื่นรองรับ จะมีเพียงเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 600-1,000 บาท เพื่อใช้สำหรับการดำรงชีพ

นอกจากนี้ ยังมีผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสม โดย ณ เดือน ม.ค.2565 มีผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ซึ่งสามารถเข้าถึงบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพียง 54.2% เท่านั้น

@ครัวเรือนเป้าหมาย หลุดพ้นสถานะ 'ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น' ปี 70

เป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายที่ 1 ครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม จนสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน โดยมีตัวชี้วัด เช่น ทุกครัวเรือนที่ถูกคัดกรองว่ามีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นในปี 2565 สามารถหลุดพ้นจากสถานะการมีแนวโน้มเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นภายในปี 2570

อัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับของเด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ต่ำกว่า 100% และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่า 70% ,เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น เติบโตไปเป็นแรงงานที่มีทักษะ หรือสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 และสัดส่วนของเด็กปฐมวัยในครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น มีปัญหาพัฒนาการไม่เป็นไปตามเกณฑ์ลดลง 20%

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยมีดัชนีชี้วัด เช่น อัตราการเข้าถึงบริการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย (0-2 ปี) เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 40% ,แรงงานที่อยู่ในระบบประกันสังคม มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานรวม

จำนวนผู้ที่อยู่ในระบบการออมเพื่อการเกษียณภาคสมัครใจที่ภาครัฐจ่ายสมทบ เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 100% ,สัดส่วนผู้สูงอายุที่ยากจนลดลงเหลือไม่เกิน 4% และสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่เข้าถึงบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่า 70% เป็นต้น

@5 กลยุทธ์ลด 'ยากจนข้ามรุ่น'-ยกระดับความคุ้มครองทุกช่วงวัย

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1 การแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบมุ่งเป้าให้ครัวเรือนหลุดพ้นความยากจนอย่างยั่งยืน มีกลยุทธ์ย่อย เช่น ให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น เพื่อสร้างสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการเติบโตของเด็ก โดยให้ความคุ้มครองทางสังคมอย่างเฉพาะเจาะจงในกลุ่มที่มีข้อจำกัดด้านศักยภาพ

พร้อมทั้งมุ่งเน้นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีผลผลิตและรายได้สูงขึ้น ผ่านการพัฒนาทักษะแรงงาน การทำงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของครัวเรือน บริบทของพื้นที่ และทิศทางพัฒนาประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและทรัพยากรที่จำเป็นในการประกอบอาชีพถ่ายทอดความรู้และทักษะทางการเงิน

การพัฒนากลไกการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นในระดับพื้นที่ มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพ และเพิ่มบทบาทของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่น พร้อมทั้งบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนา เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างโอกาสที่เสมอภาคแก่เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น กลยุทธ์ย่อย เช่น สนับสนุนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นให้สามารถเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่ครรภ์มารดาจนถึงปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ พัฒนาระบบการให้เงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการแก้ไขปัญหาผู้มีสิทธิที่ตกหล่น

ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีคุณภาพ จัดสรรเงินอุดหนุนและทรัพยากรที่จำเป็นแก่เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในโรงเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทั้งแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่กายภาพและพื้นที่เสมือนจริงหรือออนไลน์ เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 3 การยกระดับความคุ้มครองทางสังคมสำหรับคนทุกช่วงวัย มีกลยุทธ์ย่อย เช่น ยกระดับความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมการเข้าถึงและเร่งรัดพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งเพิ่มการเข้าถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก 0-2 ปี ที่มีคุณภาพ

โดยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่มีความพร้อม ขยายการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมเด็กอายุ 0-2 ปี และส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพในชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กสามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยที่เด็กยังอยู่อาศัยกับพ่อแม่ได้

ยกระดับความคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันสำหรับวัยแรงงาน พัฒนาระบบประกันสังคมให้สามารถตอบสนองความต้องการของแรงงานนอกระบบ และส่งเสริมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณอายุด้วยการจูงใจให้แรงงานนอกระบบเข้าร่วมระบบการออมภาคสมัครใจ

ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่อาศัยในบ้านตนเอง ด้วยการสนับสนุนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม โดยเฉพาะในผู้สูงอายุที่ยากจน ควบคู่กับการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีทางเลือกของที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย ทั้งบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และที่อยู่อาศัยที่ออกแบบเพื่อผู้สูงอายุ เป็นต้น

@ปรับปรุง 'สวัสดิการ' ให้เหมาะสมกับความยั่งยืนทางการคลัง

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบควบคุมตรวจสอบทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ มีกลยุทธ์ย่อย เช่น บูรณาการระบบควบคุมตรวจสอบทางสังคม ,การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในการจัดควบคุมตรวจสอบทางสังคมให้ชัดเจน และเชื่อมโยงฐานข้อมูลทุกหน่วยงานบนฐานข้อมูลเดียวกัน

ปรับปรุงรูปแบบการจัดควบคุมตรวจสอบทางสังคม ให้ทุกกลุ่มคนได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมบนฐานของความยั่งยืนทางการคลัง ,ยกเลิกหรือลดทอนงบประมาณของโครงการและมาตรการที่ไม่มีผลกระทบหรือมีผลกระทบต่ำ ตลอดจนส่งเสริมการจัดควบคุมตรวจสอบทางสังคมแบบร่วมจ่าย เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 5 การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อลดความยากจนข้ามรุ่นและจัดควบคุมตรวจสอบทางสังคม มีกลยุทธ์ย่อย เช่น พัฒนาระบบข้อมูลรายบุคคล ที่ครอบคลุมประชากรจากครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นทุกคน ให้เป็นปัจจุบัน และเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญต่อการลดความยากจนข้ามรุ่น และการบูรณาการควบคุมตรวจสอบทางสังคม

ลดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ในการออกแบบนโยบายและมาตรการ ,การติดตามประเมินผล เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนข้ามรุ่นเป้าหมาย จัดสวัสดิการทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแบ่งปันข้อมูลระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ เพื่อใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๓. แผนที่กลยุทธ์

(กลยุทธ์การพัฒนา หมายเหตุที่ 9 'ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม' ที่มา : ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13)

@ปรับระบบ 'สวัสดิการ' ให้เกิดความครอบคลุมมากขึ้น

ดุษฎี พิชัยนันท์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือสภาพัฒน์ ระบุว่า การแก้ปัญหาความยากจน โดยเฉพาะการลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่นนั้น เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน เช่น ทำอย่างไรให้เยาวชนไม่หลุดจากระบบการศึกษา เพื่อให้มีอาชีพและรายได้ที่ดี รวมทั้งต้องปรับระบบสวัสดิการให้ครอบคลุม

"เราคงต้องเอาการศึกษาเข้าไป เพื่อให้เยาวชนของเราไม่หลุดออกจากระบบการศึกษา และรูปแบบการศึกษาคงต้องมีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เขาสามารถมีความรู้ เมื่อมีความรู้แล้ว ก็สามารถมีอาชีพที่ดี มีรายได้ที่ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เขาหลุดจากความยากจน รวมทั้งต้องปรับระบบสวัสดิการที่ทำให้เกิดความครอบคลุมมากขึ้นด้วย" ดุษฎี ระบุว่า

ขณะที่ก่อนหน้านี้ **วีรวัช สันติประภพ** อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และประธานกรรมการบริหารและเลขานุการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ ใต้หม่อมมองเกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยให้ภาพว่าทุกวันนี้ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาของไทยมีมากขึ้น

"ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นสิ่งที่เราต้องระมัดระวังเช่นกัน และต้องไม่ปล่อยให้ก้าวข้าม tipping point ไม่ว่าจะด้วยความเหลื่อมล้ำของคนระหว่างรุ่นหรือข้ามรุ่น และความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่เรากำลังเผชิญอยู่ถึงจุดนี้ เราอาจจะหลุดถึงความเหลื่อมล้ำในเรื่องสินทรัพย์หรือความเหลื่อมล้ำของรายได้ ซึ่งก็ชัดเจนว่ามีขนาดที่กว้างขึ้น

แต่ถ้าเราปล่อยให้ความเหลื่อมล้ำกลายเป็นความเหลื่อมล้ำข้ามรุ่น และมีความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส ก็ยิ่งน่ากลัวมาก ที่เห็นได้ชัดคือ ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา เพราะแต่เดิมการศึกษาจะเป็นบันไดให้คนยกระดับฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ แต่วันนี้นับได้อันนั้น ให้โอกาสน้อยลง สำหรับคนที่ไม่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะดี” วีรไท ระบุ

@'นักวิชาการ'แนะแก้ปัญหาทุนใหญ่ผูกขาด-เตรียมพร้อมก่อนสงวนวัย

ขณะที่ **นณริฏ พิศลยบุตร** นักวิชาการอาวุโส แห่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ซึ่งสนใจและมุ่งมั่นศึกษาวิจัยในด้านเศรษฐศาสตร์พัฒนาและความเหลื่อมล้ำ กล่าวกับสำนักข่าวอิศราว่า การทำให้อุปสรรคความยากจนข้ามรุ่นลดลง ดันมองว่าจะต้องพิจารณาอย่างน้อย 3 เรื่องด้วยกัน

เรื่องแรก นโยบายของภาครัฐ ซึ่งขณะนี้ถือเป็นเรื่องดีที่ภาครัฐรู้ว่า ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการปัญหาความเหลื่อมล้ำและปัญหาความยากจนข้ามรุ่นอย่างไร แม้ว่าปัจจุบันนโยบายของภาครัฐ โดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการต่างๆ และการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมให้กับกลุ่มคนทุกช่วงวัย ยังมีช่องว่างอยู่

เช่น การอุดหนุนเด็กเล็กและเงินช่วยเหลือสำหรับเด็กแรกเกิด ที่มุ่งเน้นไปที่การช่วยเหลือเด็กเล็กในครอบครัวยากจน ซึ่งยังพบว่ามีเด็กเล็กที่ตกหล่นอยู่พอสมควร และเด็กเล็กที่ยากจนเข้าไม่ถึงระบบการช่วยเหลือ ,การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยังเป็นหลักสูตรระบบเดิม ไม่ทันกับโลกสมัยใหม่ ที่การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในพื้นที่ เป็นต้น

เรื่องที่สอง การแข่งขันที่เป็นธรรมในโลกทุนนิยม เพราะหากภาครัฐยังปล่อยให้กลุ่มทุนขนาดใหญ่ครองตลาดในประเทศไทยได้ทั้งหมด โดยไม่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ในการทำธุรกิจได้อย่างเป็นธรรม ซึ่งจะทำให้ในท้ายที่สุดไม่มีธุรกิจรายย่อยเกิดขึ้น และคนส่วนใหญ่ไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอได้

"ต้องอย่าลืมว่าความยากจนเป็นสภาวะพลวัต ดังนั้น สิ่งที่ภาครัฐต้องเข้ามาดูด้วย คือ เรื่องการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมว่า มีความยุติธรรมหรือไม่ เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่สามารถประสบความสำเร็จได้หรือเปล่า

เพราะถ้าเราไม่สามารถสร้างกลไกการแข่งขัน ไม่สามารถสร้างผู้ประกอบการได้ และธุรกิจผูกขาดโดยทุนใหญ่อย่างเดียว ท้ายที่สุดก็ไม่มีใครที่จะก้าวข้ามขึ้นมาได้ และต้องกลายเป็นแรงงานแบบเดิมๆต่อไป ขณะที่ในสหรัฐอเมริกา ทรัพย์สินของคนอเมริกาส่วนใหญ่มาจากคนรุ่นใหม่ๆทั้งนั้น ไม่ใช่พวกเศรษฐีเก่าๆซักเท่าไร" นณริฏ กล่าว

(นณริฏ พิศลยบุตร ที่มาภาพ : TDRI)

เรื่องที่สาม ทศนคติและพฤติกรรมของประชาชน ซึ่งตรงนี้เป็นปัญหาที่น่ากังวลใจมาก คือ ถ้าเราอยากให้ความยากจนข้ามรุ่นลดลง แปลว่าครอบครัวต้องพร้อม แต่ไทยเรากลับมีปัญหารุ่นที่มีเด็กก่อนวัยอันควร และครอบครัวที่หวังพึ่งลูกหลาน ซึ่งเหล่านี้ไม่ใช่ทศนคติที่ดีต่อการแก้ปัญหาความยากจนเลย

นอกจากนี้ ในอนาคตคนต้องการใช้เงินมากขึ้น เพราะอายุยืนมากขึ้น ข้าราชการเกษียณ และต้องดูแลสุขภาพด้วยเทคโนโลยี ซึ่งทำให้เสียเงินมากขึ้น แต่เมื่อไปมองกลับมาไทย เราไม่มีความพร้อม เพราะคน 80% ไม่พร้อมสำหรับคนสูงวัย และที่สำคัญคนรุ่นใหม่ยังมีปัญหาลัทธิบริโภคนิยม ทำให้เรามีหนี้ครัวเรือนที่สูง โดยเฉพาะหนี้จากฝั่งบัตรเครดิต

"ในอนาคตมีความเสี่ยงที่คนจะเตรียมตัวไม่พร้อมเยอะมาก เงินไม่พอ และเมื่อดูแลตัวเองยังไม่ได้ แล้วจะดูแลครอบครัว และดูแลคนรุ่นในอนาคตให้ดีได้อย่างไร" นถเรฐ กล่าว และว่า "เราคงไม่สามารถแจกเงินให้สูงอายุไปได้เรื่อยๆ เพราะเรามีปัญหาสังคมสูงวัยและจำนวนผู้สูงอายุก็มีมากขึ้นทุกที"

เหล่านี้เป็นทิศทางและกลยุทธ์ 9 "ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม" โดยเฉพาะการลดปัญหา 'ความยากจนข้ามรุ่น' ภายใต้แผนพัฒนาฉบับที่ 13 และนับเป็นโจทย์ใหญ่และท้าทายที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา!

อ่านประกอบ :

'อดีตผู้ว่าฯรพท.'ห่วง 5 ปีคอร์รัปชันไทยแย่ง-เหลื่อมล้ำสูง-ทุนใหญ่เอาเปรียบผู้บริโภค

"ยากจนขั้นแค่น" "ยากจนเหลือหนทาน"

เปิดแผนแม่บทเฉพาะกิจ 'โควิด' ตั้งแต่ 2 ปี 'ดัน 5 เครื่องยนต์ศก.ใหม่-ลดยากจน'

#กดคลิก ติดตาม ส่งแชร์ข่าวอิศรา ได้ที่นี่ <https://www.facebook.com/isranewsfanpage>

ชั้นที่ 4 : กม.ห้ามไม่ได้ผล! ปี 64 ไทยเผาซากพืชเกษตร 35 ล้านไร่ ต้นต่อมลพิษอากาศ 'ฤดูคว้น'

หัวข้อ : สิ่งแวดล้อม

วันที่และเวลาที่เผยแพร่ : 30 กันยายน 2565 เวลา 11.34 น.

สำนักข่าวอิศรา
INVESTIGATIVE OF THAILAND

กั

หน้าแรก ติดต่อเรา เกี่ยวกับเรา ศูนย์ข่าวภาคใต้ ศูนย์ข่าวเพื่อชุมชน ศูนย์ข่าวสารนโยบายสาธารณะ ศูนย์ข่าวสืบสวน

หน้าแรก / ISRANEWS / รายงาน-สลับ

กม.ห้ามไม่ได้ผล! ปี 64 ไทยเผาซากพืชเกษตร 35 ล้านไร่ ต้นต่อมลพิษอากาศ 'ฤดูคว้น'

🕒 วันศุกร์ ที่ 30 กันยายน 2565 เวลา 11:34 น. 🔍 isranews **HITS** 5 views

[f Share](#) [Tweet](#) [Share](#) [...](#)

“...แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามเผา แต่ในเชิงเศรษฐศาสตร์ การใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบ ไม่ได้ผลจากการที่คนได้ลงพื้นที่สำรวจไร่ย่อย ก็พบว่ายังมีการลักลอบเผา แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตามจับได้เพราะขาดหลักฐาน และมีผู้ลักลอบเผาเป็นจำนวนมาก จึงสรุปได้ว่าการควบคุมบังคับบัญชา (Command and Control) คือปัญหาอุปสรรค ฉะนั้น ต้องเปลี่ยนเป็นมาตรการการจริงจังเข้ามาแทน...”

'อากาศสะอาด' ไม่เพียงเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังเป็นความต้องการพื้นฐานของสุขภาพ และความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์ แต่หาก 'มลพิษทางอากาศ' ยังคงเป็นภัยสำคัญที่คุกคามสุขภาพอีกด้วย เป็นวิกฤติการณ์ที่กำลังทวีความร้ายแรงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะฝุ่นควัน

สำหรับสาเหตุจุดเริ่มต้นของ 'ฝุ่นควัน' หลายคนต่างมุ่งเป้าไปที่การเผาผลาญทางการเกษตรในที่โล่งแจ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูหนาว ช่วงเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์ ที่ประชากรในจังหวัดภาคเหนือของไทยต่างประสบปัญหานี้

"ทุกการเผาซากผลผลิตอ้อย 1 ไร่ จะส่งผลกระทบต่อสังคมประมาณ 1.2 หมื่นล้านบาท หรือทุก 1 ตัน จะส่งผลกระทบต่อสังคมประมาณ 1,300 บาทต่อตัน โดยต้นทุนในการทำไร่อ้อยในปีที่ผ่านมา อยู่ที่ 3.2 หมื่นล้านบาท แต่ทั้งนี้ อ้อยและข้าวโพด ถือว่าถือเป็นสัดส่วนที่น้อยในภาคเกษตร แต่ว่าตัวตั้งตัวตีหลักที่มีการเผามากที่สุด คือ ข้าวนาปรัง นาปี" รศ.ดร.วิษณุ กล่าว

รศ.ดร.วิษณุ กล่าวด้วยว่า แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายห้ามเผา แต่ในเชิงเศรษฐศาสตร์ การใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบ ไม่ได้ผล จากการณ์ที่ตนได้ลงพื้นที่สำรวจไร่อ้อย ก็พบว่ายังมีการลักลอบเผา แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตามจับได้เพราะขาดหลักฐาน และมีผู้ลักลอบเผาเป็นจำนวนมาก จึงสรุปได้ว่าการควบคุมบังคับบัญชา (Command and Control) คือปัญหาอุปสรรค ฉะนั้น ต้องเปลี่ยนเป็นมาตรการการจูงใจเข้ามาแทน

ที่ผ่านรัฐบาลได้ให้เงินช่วยเหลือเกษตรกรไร่อ้อย ค่าตัดสด 120 บาทต่อไร่ โดยจะต้องใช้งบประมาณทั้งหมดกว่า 8.3 พันล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนเยอะมาก โดยปีที่แล้วใช้ไปราว 5 พันล้านบาท ค่าถามคือ การเผาอ้อยจะหมดหรือไม่ คำตอบคือไม่หมด เนื่องด้วยปัจจัยหลายประการ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่ตามมา คือการงบประมาณภาครัฐจะมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกด้วย

"แม้ว่ามาตรการดังกล่าว จะเป็นการใช้งบประมาณเพื่อแก้ปัญหาให้เกิดผลในระยะสั้น แต่เมื่อถามว่า การที่รัฐให้เงินนี้ ทำให้เกษตรกรยกระดับการผลิต คำตอบ คือ ไม่ใช่ เพราะสิ่งที่รัฐทำอยู่ เรียกว่า การจ่ายเงินเยียวยาให้เปล่า ซึ่งไม่เป็นผลดีในขนาด แทนที่รัฐจะเอาเงินก้อนนี้ไปลงทุนด้านพื้นฐานในการเกษตร ยกกระดับประสิทธิภาพการผลิต แต่รัฐเอาเงินมาเยียวยาสิ่งที่น่าเป็นห่วงต่อไปคือ ชีตความสามารถการแข่งขันสินค้าเกษตรของประเทศไทย เพื่อรัฐไม่ได้นำเงินไปกระตุ้นผลผลิตต่อไร่ หรือพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต" รศ.ดร.วิษณุ ระบุ

นายชัชวาลย์ ทองดีเลิศ ประธานคณะกรรมการอำนวยการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวว่า ประเทศไทยเริ่มมีฤดูใหม่ คือ ฤดูฝุ่นควัน โดยจุดเผาไหม้ในช่วงฤดูฝุ่นควัน เดือนธันวาคม - เมษายน โดยเฉพาะเดือนมีนาคมถือเป็นช่วงที่คึกที่สุด และไม่ใช่แค่ไทย แต่ยังรวมถึงเวียดนาม ลาว เมียนมา อีกด้วย สถิติจำนวนจุดไฟไหม้ 2564 – 2565 ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่านุรักษ์

จากการวิเคราะห์เรียนสถานการณ์วิกฤติฝุ่นควัน PM 2.5 พบว่า ไม่ใช่แค่ชาวบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำการเผา แต่เกิดจากการเผาไหม้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นคณมนาคมขนส่ง โรงงาน พื้นที่เกษตร พื้นที่ป่า และประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่า ดิน น้ำ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต

อีกทั้ง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ มีคนเสียชีวิตเนื่องจากฝุ่นควัน 4 หมื่นคนต่อปี เศรษฐกิจสูญเสีย 1 แสนล้านบาท จากปัญหาฝุ่นควัน 5 เดือน ทำให้นักท่องเที่ยวหลักเสี่ยงที่จะมาเที่ยวภาคเหนือ และความไม่เป็นธรรมทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยชาวบ้านมักถูกเป็นจำเลยทำให้โลกร้อน

"ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ชับซ้อน เชื่อมหลายเรื่องหลายหน่วย ต้องมองทั้งระบบ คาสั่งแบบบนลงล่างแก้ปัญหาไม่ได้ ต้องเป็นการทำงานแบบล่างขึ้นบน สร้างการมีส่วนร่วม ไม่โทษกันไปมา ต้องลุกขึ้นมาจับมือกันแก้ปัญหา มีเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ที่ต้องหาทางออกแบบ Win-Win แก่ทั้งระบบในระดับท้องถิ่น ประเทศ อาเซียน และระดับโลก โดยให้ความสำคัญกับชุมชน และท้องถิ่นสำคัญที่สุด เพราะเป็นกลุ่มที่อยู่กับดินน้ำป่า คนในเมืองคิดดีแต่ไหนก็แก้ปัญหาไม่ได้ หากชุมชนท้องถิ่นไม่ลุกขึ้นมา" นายชัชวาล กล่าว

นายชัชวาลย์ กล่าวว่า จากที่รัฐใช้นโยบายห้ามเผาเด็ดขาด แต่หลังจากนั้นทำให้เกิดเหตุไฟไหม้หาดันตอไม้ได้ เพราะทำให้การเผาไปอยู่ใต้ดิน ทำให้ที่ผ่านมา จ.เชียงใหม่ ได้นำร่องการทำงาน ผ่านกลไกระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 'ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชนเป็นแกนหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนประสาน รัฐธุรกิจวิชาการภาคประชาสังคมเป็นฝ่ายหนุน' มีคณะกรรมการทุกพื้นที่ระดับตำบล และตัวแทนจากทุกหมู่บ้านเข้าร่วม แบ่งการเผาที่จำเป็นและไม่จำเป็น

"แต่เดิมเราใช้กฎหมายห้ามเผาเด็ดขาด ดังนั้น กลายเป็นว่าต้องไปไล่จับ และกลายเป็นความขัดแย้งใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ แต่วิธีนี้ทำให้ทุกคนหันหน้ามาหากัน ใช้ความรู้ ใช้ข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา โดยพื้นที่เชียงใหม่เป็นพื้นที่นำร่อง ดำเนินการมากกว่า 2 ปี" นายชัชวาลย์ กล่าว

นายชัชวาลย์ กล่าวอีกว่า ที่ผ่านมา เห็นการเปลี่ยนแปลง คือ ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชาวบ้านเบาลง เกิดความรุ่มมากขึ้นจากระบบแอปพลิเคชัน ระบบบริหารจัดการ ประชาชนเข้าใจว่าจะอะไรจำเป็น ไม่จำเป็น รู้ค่าฝุ่นละออง กระแสลม ต้องใช้ข้อมูลในการพิจารณาทำให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจกันมากขึ้น โดยอยู่ระหว่างการผลักดันให้ครอบคลุมภาคเหนือตอนบนต่อไป

ภาพจาก: MFU Photoclub

น.ส.สุภาภรณ์ มาลัยลอย ผู้จัดการมูลนิธิธิดธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW) กล่าวว่าปัญหาหมอกพิษในประเทศไทย ว่า ปัญหาหมอกพิษทางอากาศก็รุนแรงมาโดยตลอดไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด แต่เนื่องด้วยปีนี้มีเรื่องฝุ่นฤดูกลาง จึงดูเหมือนว่า ยังไม่พิด โดยส่วนตัวรู้สึกว่าหมอกพิษทางอากาศมากับกิจกรรมหลายๆ ส่วน ไม่ใช่แค่เรื่องฝุ่น PM 2.5 อย่างเดียวที่อันตราย แต่เพราะอากาศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสภาวะของแต่ละบุคคลในมิติสุขภาพ จึงถือว่าเป็นสิทธิด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญมาก

เมื่อมองภาพรวมหมอกพิษทางอากาศ สามารถแบ่งแหล่งกำเนิดได้เป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมของประชาชนชุมชนในมิติวิถีชีวิตที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบทางอากาศจะก่อให้เกิดหมอกพิษทางอากาศบางส่วน ซึ่งบางคนก็จะพูดในเรื่องว่าเครื่องครัวเรือนที่ก๊อถังหินในการประกอบอาชีพในการประกอบอาหาร หรือการใช้ยานพาหนะเครื่องยนต์เดินทาง เป็นต้น

ส่วนที่ 2 คือ การใช้การเผาไหม้ที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศในมิติที่เป็นภาพใหญ่พัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งมีหลายภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง ฉะนั้น จึงเป็นจุดสำคัญที่เราน่าจะจับตา เพราะการทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ไทยมีกฎหมายระบุว่า จะต้องให้ใบอนุญาตและต้องมีมาตรการทางกฎหมายในการกำกับเพื่อไม่ให้เกิดมลพิษ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งกลไกในการควบคุมดูแล

โดยกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เมื่อกฎหมายกำหนด แปลว่า อาจจะก่อให้เกิดมลพิษที่จำนวนที่อาจเป็นอันตราย จึงต้องมีมาตรการ เช่น ต้องมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) ก่อน และต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานที่จะต้องควบคุม ก่อน ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เรจะต้องจับตามองถึงผลกระทบที่จะส่งผลในวงกว้าง นอกจากนี้ เราจำเป็นจะต้องจับตาและตั้งคำถามถึงมาตรการที่มีอยู่ในการกำกับดูแลสิ่งแวดล้อมว่ามีเพียงพอหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่การที่จะกำกับไม่ให้ก่อให้เกิดมลพิษที่มากกระทบประชาชน

"ช่วงหลังจากมลพิษสำคัญที่ต้องจับตา คือ แหล่งกำเนิด ซึ่งในปัจจุบันกลไกในมิติกฎหมายหรือว่าการบังคับใช้กฎหมายของประเทศเราเพียงพอในที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงแล้วหรือยัง? และรัฐเองอย่ากำกับควบคุมกับกิจการที่มันก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศมากนักน้อยแค่ไหน" น.ส.สุภาภรณ์ กล่าว

ทั้งหมดนี้ คือภาพรวมของปัญหาหมอกพิษทางอากาศในประเทศไทย ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์ที่เราต่างพบเจอมาโดยตลอด และเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในช่วงฤดูหนาว หรือที่เรียกว่า ฤดูฝุ่นควัน ต้องติดตามต่อไปว่า รัฐจะมีแนวทางหรือมาตรการการแก้ไขปัญหาในระยะเวลาอย่างไร เพราะ 'อากาศสะอาด' เป็นความต้องการพื้นฐานของสุขภาพ และเป็นตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของประชากรในประเทศอีกด้วย

#กดคลิก ติดตาม ส่งแชร์ข่าวอิศรา ได้ที่นี่ <https://www.facebook.com/isranewsfanpage>

